

СТАНОВИЩЕ

ЗА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЯ НА ВАСИЛ ГЕОРГИЕВ КОСТОВ

НА ТЕМА: **“ИСТОРИЧЕСКИЯТ ДИСКУРС В КНИГАТА НА ПРОРОК ОСИЯ И
МОДЕРНАТА БИБЛЕЙСКА КРИТИКА“**

Библията – Книгата на книгите, е най-разпространената и почитана книга в света. В същото време тя е била безброй пъти тълкувана, а през последните столетия е подложена на критично научно изследване. Това отношение и тези подходи не са проява на библиолатрия – фетишизиране на свещените книги, защото Библията съдържа не само Божии заповеди и дълбока мъдрост, но също така и конкретни знания за всички страни на живота, в това число и исторически.

Докторската дисертация на Васил Костов е посветена на изследването на историчността на събитията и личностите описани в книгата на един от т. нар. малки старозавени пророци – Осия в светлината на модерната библеистика. Свети пророк Осия, син на Веерия, който е живял и пророчествал през VIII пр. Р.Х. е един от дванадесетте еврейски пророци / или един от т. нар. Малки пророци според християнския Стар завет. Неговият живот и пророчество продължават 60 години, по времето преди падането на Северното царство – Израил, под властта на Асирия. Той е един от пишещите пророци.

Целта която дисертантът си е поставил е, на основата на комплексен анализ и интерпретация на Книгата на пророк Осия, да извлече реалните измерения на историческите събития и характеристики на неговото време. Това се осъществява при цялата условност на въпросната историчност, доколкото целта на библейските автори е била да утвърждават волята на Господа, а не да отразяват историята на древните еврейски царства. Но Васил Костов смята, че чисто доктриналният подход към старозаветните текстове

оставя на втори план събитията свързани с историята на Израил, вплетени в религиозния контекст.

Като основа на своето изследване Васил Костов прибегва до съпоставянето на българските преводи на Библията от оригиналните езици – ревизирания превод от 1871 г. (т. нар. Протестантска Библия на И. Ригс, А. Лонг, П. Славейков, Константин Х. Костович), превода на колектива на специалисти от Богословския факултет на Софийския университет и от Българската академия на науките от 90-те години, *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, Септуагинтата и „Юдейските древности“ на Йосиф Флавий. Използвани са около петдесет публикации от български, английски, израелски, немски, френски автори. Направен е обстоен преглед на различни представители на критичното изследване на библейските текстове, в това число на т. нар. минималисти, които подлагат на съмнение историчността на сведенията съдържащи се в библейските книги.

В изложението е очертана историческата картина от времето на живота и служението на пророк Осия, съдбата на монархията в Царството Израил както е отразена в неговата книга. Васил Костов обръща внимание върху своеобразното „разделение на властите“ в еврейското общество и мислене, при което божественото начало е определящо, а хората са в състояние да влияят върху развоя на събитията само само доколкото спазват или не Божиите закони. От тук и съзнанието на пророците за важността и отговорността на тяхната мисия и стремежа да не грешат срещу истината. Затова дисертантът приема, че пророк Осия по начало е отразявал достоверно историческите реалии на своето време и цялото изследване е посветено на доказването на така определената теза.

Васил Костов прави комплексен анализ на топонимите и антропонимите в съдържащи се в Книгата на Осия с оглед на историческите събития свързани с тях. Използвани са средствата на историческата лингвистика и правилата на комуникативния превод за установяване на оригиналния смисъл на сведенията, които ни предоставя книгата. Макар че пророческите текстове не целят да следват наративно историческата

последователност на събитията, а да прогласят проблема, да критикуват настоящето и предвидят бъдещето, в основата си те отразяват реалностите на онази епоха.

Подчертани са основни направления в християнската религия, вдъхновени от пророк Осия, благовестието за Христос, като продължение на юдаизма, любовта към ближния като най-висша изява на любовта към Бога, ненужността на жертвите, принасяни на Бога като израз на любовта към Бога и за опрощаването на греховете, разпространяването на вярата сред всички обществени прослойки и всички народи.

Дисертантът е проявил забележителна ерудиция, владееене на класическите езици и способност за комплексен интердисциплинарен анализ на изследваната тема.

Дисертацията на Васил Костов е сериозен принос към разработването на сложната проблематика на модерното библеознание като първия по рода си опит за конкретноисторическо изследване на Книгата на пророк Осия.

Предвид на приносите осъществени с дисертационния труд смятам, че той заслужава висока оценка и бих препоръчал на членовете на уважаемото научно жури да присъди на Васил Георгиев Костов научнообразователната „доктор по история“.

София, 17.06.2017 г.

проф. д-р Румен Генов